

INKOMENS AKKERBOUW: GEMIDDELD EEN LICHT HERSTEL*Ruud van de Meer*

Ondanks goede weersomstandigheden in het voorjaar en in de oogstperiode is de kg-opbrengst per hectare van de meeste akkerbouwgewassen lager dan vorig jaar. Door deze lagere opbrengsten zijn de prijzen over het algemeen wat hoger. Omdat de opbrengsten van de bedrijven meer zijn gestegen dan de kosten levert 2005 een hoger inkomen op dan 2004.

Opbrengsten en kosten

Na een slecht aardappeljaar 2004, is het areaal van zowel poot- als consumptieaardappelen afgenomen (tabel 1). Voor pootaardappelen valt de productie lager uit dan vorig jaar. De afzet naar vooral Afrika komt aan het begin van het seizoen niet goed op gang. Binnen Europa blijft de afzet naar verwachting gelijk aan vorig jaar. De prijs zal iets hoger liggen dan in 2004. Ook de consumptieaardappelproductie valt lager uit; door doorwas zijn er vooral minder grote aardappelen beschikbaar. De prijs zal naar verwachting ongeveer 4 euro per 100 kg hoger zijn dan in 2004. Zetmeelaardappelen zijn dit jaar van goede kwaliteit, maar omdat de productie iets achterblijft, wordt per hectare minder ontvangen dan vorig jaar. De kg-opbrengsten van suikerbieten blijven toenemen. Het suikergehalte ligt dit jaar op 16,6% bij een bietenopbrengst van ruim 66 ton per hectare. Ondanks de hoge suikerhoeveelheden, zullen de financiële opbrengsten per hectare beduidend achterblijven bij die van vorig jaar. De reden hiervoor is dat een grote hoeveelheid suiker door de Europese Unie gedeclasseerd is. Deze suiker brengt voor de teler slechts de veel lagere wereldmarktprijs op. De gemiddelde bietenprijs daalt hierdoor, nog voordat de herziening van de Europese suikerregeling ingaat, dit jaar al met ongeveer 6 euro per ton. De kwaliteit van de geoogste granen laat dit jaar zo nu en dan te wensen over. De oorzaak is het vochtige weer tijdens de oogst. In Zuid-Europa hadden de graantelers juist te kampen met droogte. Mede hierdoor is de totale graanoogst in de EU 10% lager dan vorig jaar, een recordjaar. De huidige oogst ligt wel in lijn met het meerjarige gemiddelde. De Nederlandse productie is 5% lager dan vorig jaar. De productie van zaaiuien is ten opzichte van vorig jaar fors gekrompen. Het areaal is gedaald van bijna 20.000 ha tot 16.800 ha, vooral als gevolg van de extreem lage prijzen vorig jaar. Voor dit seizoen worden prijzen van ongeveer 7,50 euro per 100 kg verwacht.

De doorgaande schaalvergroting in de akkerbouw leidt tot een lichte toename van de betaalde kosten per bedrijf. De kosten voor mest- en brandstoffen zijn gestegen door de hoge olieprijs. Door de lage rentestand nemen de rentekosten af ten opzichte van vorig jaar. De totale gemiddelde kosten per bedrijf dalen daardoor naar verwachting met 3% tot ruim 200.000 euro. Bij de zetmeelaardappelbedrijven ligt het totale kostenniveau per bedrijf op ongeveer 184.000 euro; een lichte afname ten opzichte van vorig jaar.

Tabel 1 *Ontwikkeling van het areaal akkerbouwgewassen (x 1.000 ha) en aantal akkerbouwbedrijven in Nederland*

	1990	1995	2000	2004	2005 (v)	Mutatie (%)
Aantal akkerbouwbedrijven	16.260	14.650	13.750	12.630	12.360	-2
Areaal akkerbouwgewassen a)	591,7	566,5	587,0	583,4	576,4	-1
w.v.						
wintertarwe	135,1	125,7	120,5	117,2	116,0	-1
zomergerst	30,5	32,5	43,5	44,8	47,6	6
pootaardappelen	35,6	37,8	41,8	39,7	39,3	-1
consumptieaardappelen	76,9	80,2	87,4	72,7	65,8	-9
zetmeelaardappelen	62,8	61,3	51,0	51,5	50,7	-2
suikerbieten	125,0	116,1	111,0	97,7	91,3	-7
zaaiuien	9,2	11,7	14,0	19,9	16,8	-16

a) exclusief snijmais

Bron: CBS-Landbouwelling, gegevens 2005 zijn voorlopig.

Opbrengsten-kostenverhouding en gezinsinkomen

De opbrengsten-kostenverhouding van de akkerbouw verbetert ten opzichte van 2004 en komt naar verwachting uit op 78%, een verbetering met 7 procentpunten. Het gezinsinkomen zal toenemen tot gemiddeld 16.000 euro per bedrijf en blijft hiermede ver onder het niveau van 2003. Voor de zetmeelaardappelbedrijven daalt het inkomen naar circa 22.000 en is daarmee nog hoger dan gemiddeld voor alle akkerbouwbedrijven (tabel 2).

Tabel 2 Opbrengsten-kostenverhouding en gezinsinkomen uit bedrijf op akkerbouwbedrijven en zetmeelaardappelbedrijven

	Akkerbouwbedrijven			Zetmeelaardappelbedrijven		
	2003	2004(v)	2005(r)	2003	2004(v)	2005(r)
Opbrengsten-kostenverhouding (%)	89	71	78	80	82	84
Gezinsinkomen uit bedrijf (x 1.000 euro)	41	9	16	15	29	22

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI

Meer informatie:

Rapport 1.05.03 *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens 2005*